

Vitale verenigingen in Helmond

Aanleiding

In 2013 wordt er een Strategische Sportnota 2013-2020 opgeleverd. Deze sportnota is kaderstellend voor het sportbeleid in de gemeente inclusief een uitgewerkt uitvoeringsprogramma en randvoorwaarden. Een van de onderdelen uit deze nog op te stellen sportnota is het benoemen van ondersteuning aan verenigingen en wat we als gemeente verwachten van verenigingen. Met de raadscommissie Samenleving is afgesproken dat er opiniërend gesproken wordt over vitaliteit van sportverenigingen voorafgaand aan de besluitvorming over de strategische sportnota. Deze onderstaande notitie is bedoeld als aanzet om het gesprek met de commissieleden aan te gaan over vitaliteit. De input die we hiermee verkrijgen zal gebruikt worden voor het opstellen van het onderdeel verenigingsondersteuning in de strategische sportnota 2013.

Inleiding

Een veilig en goed sportklimaat in Helmond is wat we nastreven. Doelstelling van het Olympisch Plan 2028 van het NOC*NSF is dat in 2016 minimaal 75% van de Nederlanders regelmatig aan sport doet. Dit wil men onder andere bereiken door een 'echte' breedtesportcultuur en een faciliterende omgeving te creëren. De rijksoverheid zet de komende jaren stevig in op het stimuleren van sport en bewegen in de buurt. Lokaal maatwerk en verbinding met het gemeentelijk gezondheidsbeleid is daarbij een belangrijk uitgangspunt. Door de impuls Sportbuurtcoaches wordt geïnvesteerd in het uitbreiden van het aantal combinatiefunctarissen. Kinderen brengen naast de school een groot deel van de tijd door bij een sportvereniging. Deze verenigingen hebben invloed op de jeugd en kunnen bijdragen aan de doelstellingen van het jeugdbeleid van de gemeente Helmond. (jongeren in Helmond zijn gelukkig en gezond).

De gemeente Helmond faciliteert en ondersteunt de Helmondse amateursportverenigingen. De sportverenigingen zijn een belangrijke partner in de uitvoering van het Helmondse sportbeleid. We ondersteunen financieel de verenigingen middels een jeugdledensubsidie en informeel ondersteunen we de verenigingen die gebruik maken van gemeentelijke sportaccommodaties door lage tarieven te hanteren die bij lange na niet kostendekkend zijn.

In het kader van een effectieve en efficiënte besteding van gemeentelijke middelen is het belangrijk dat accommodaties zo efficiënt mogelijk gebruikt worden en de verenigingen bereid zijn om zich maatschappelijk in te zetten.

Naast bovenstaande heeft een sportvereniging een bijzondere maatschappelijke functie. Sporten verbindt immers mensen en bevordert een gezonde leefstijl. Zo heeft iedere sportvereniging in meer of mindere mate een positieve invloed op de leefbaarheid van de wijk of stad. Zo'n actieve vereniging staat midden in de samenleving en biedt een grote meerwaarde. Van belang voor de gemeente zijn 'vitale verenigingen die bereid zijn zich maatschappelijk in te zetten'. Ook in het licht van de diverse transities waarvoor de gemeente staat (onder andere transitie jeugdzorg en transitie AWBZ) is de rol van een sportvereniging aan het veranderen.

2. Vitale verenigingen

Sporten kan op verschillende manieren en in diverse vormen. Sporten bij een sportvereniging levert naast de sportieve kant ook een sociale kant; ontmoeting, vrijwilligerswerk en het nastreven van een bepaald gezamenlijk doel. Tevens heeft het sporten in verenigingsverband een structureel karakter. In Helmond zijn er verschillende sportverenigingen met een jeugdafdeling/leden. De grootste sportvereniging is de Helmondse Hockeyclub met circa 1300 leden. Een dergelijke vereniging heeft een grote sociale functie met een breed netwerk en in staat voldoende vrijwilligers aan zich te binden. Maar er zijn ook sportverenigingen die geen jeugdafdeling hebben en/of niet in staat zijn zonder subsidie het hoofd boven water te houden. Van alle sportverenigingen die op een of andere manier ondersteund worden door de gemeente Helmond (direct of indirecte subsidie) wordt verwacht dat de vereniging zich inzet om een vitale vereniging te zijn.

2.1 Wat is een vitale vereniging?

Een definitie van een vitale vereniging is niet in één zin te verwoorden, aangezien we met meerdere factoren en aspecten rekening moeten houden. Wat vinden we belangrijk en wat voor verenigingen zien we graag binnen het Helmondse sportklimaat?

- **Organisatie**

Een vitale vereniging heeft zowel bestuurlijk als sporttechnisch voldoende onbetaald en/of betaald kader. De vereniging voert actief kaderbeleid en kan buiten de eigen verenigingsgrenzen op zoek gaan naar nieuwe vrijwilligers. Hiermee wordt de kwantiteit van het aantal kaderleden gewaarborgd. Structuur is belangrijk. Een vitale vereniging heeft een duidelijk omschreven organisatiestructuur, met taakomschrijvingen en eventueel benodigde kennis per functie aangegeven. Tevens beschikt de vereniging over voldoende en voldoende gekwalificeerd kader en werft potentiële kaderleden op hun ambities en competenties. De toekomstvisie ligt vast in een meerjarenbeleidsplan.

- **Leden**

Het aantal leden van een sportvereniging is op zichzelf niet leidend om de mate van vitaliteit van een vereniging te kunnen bepalen. Om financieel en organisatorisch gezond te kunnen zijn, zal een vitale vereniging echter wel een bepaalde omvang en opbouw in leden moeten hebben. Het ledenaantal van een vereniging moet enerzijds minimaal het aantal zijn dat nodig is om als vereniging duurzaam te kunnen voortbestaan. Anderzijds dient de omvang van het aantal leden te passen binnen dat aantal, waarvoor de vereniging een (sport)aanbod kan aanbieden. Denk hierbij aan benodigd kader, maar ook aan de capaciteit in ruimte (sportvloer). Het hebben van een jeugdafdeling binnen de vereniging is een meerwaarde, maar geen absolute must. Het ledenaantal van een vitale vereniging is stijgend of in ieder geval stabiel. Leden worden actief geworven en behouden door sociale activiteiten, PR, jeugd- en ouderparticipatie.

- **Sfeer**

De vereniging hanteert een gedragscode en respecteert normen en waarden van de samenleving. Bij overtredingen volgen maatregelen. Als de sfeer bij een sportvereniging goed is zijn leden mogelijk ook extra genegen om zich in te zetten voor de vereniging. Het is belangrijk dat de juiste mensen de juiste posities bekleden.

- **Financiën**

De vitale vereniging heeft een sluitende begroting en voert goed financieel beleid. De vereniging is in staat betalingsverplichtingen op tijd na te komen en is niet volledig afhankelijk van sponsorinkomsten en subsidies. De leden van de vereniging betalen een redelijk contributiebedrag. Er worden geen betalingsregelingen met sportverenigingen getroffen.

- **Aanbod**

De vitale vereniging heeft een diversiteit in sportaanbod (bijvoorbeeld een recreantencompetitie binnen een tak van sport) en extra aanbod indien hier vanuit de wijk behoefte aan is. Bij de bepaling van het sportaanbod wordt onder andere uitgegaan van wensen van leden, potentiële leden of buurtbewoners. De vereniging schept voorwaarden om kinderen en jongeren gezond en evenwichtig te laten sporten, ook voor bijvoorbeeld kinderen met een beperking, aandoening of met minder draagkrachtige ouders.

- **Samenwerking**

Een vitale vereniging werkt samen met andere verenigingen of fuseert om efficiënter te functioneren. Tevens worden de mogelijkheden gezien om in samenwerking met andere partners een multifunctionele accommodatie te creëren zodat de sportaccommodatie niet alleen in de avonden gebruikt wordt.

- **Accommodatie**

De vitale sportvereniging streeft ernaar om de accommodatie optimaal te bezetten. Tevens voert de vereniging dat onderhoud uit waarvoor het verantwoordelijk is. Indien de vereniging de beschikking heeft over een eigen accommodatie reserveert men voor onderhoud en maakt men gebruik van een MeerjarenOnderhoudsPlanning (MOP).

- Maatschappelijk ondernemen

Sportverenigingen hebben een belangrijke maatschappelijke functie doordat zij mensen in de gelegenheid stellen om met elkaar te sporten. Een vitale vereniging heeft daarnaast de ambitie een bijdrage te leveren aan bredere maatschappelijke thema's in de stad. Als een vereniging zelf goed functioneert kan deze vereniging ook wat betekenen voor de wijk. Een vitale vereniging is georiënteerd op de omgeving (buurt of stad) en neemt daarvoor verantwoordelijkheid. Dit blijkt uit verenigingsdoelen voor de toekomst, de wijze van inspelen op de veranderende samenleving, relatie met de woonomgeving en het optreden als partner als het gaat om thema's als gezondheid, sociale binding en vorming. De vereniging werkt samen met partners in de wijk. Dit komt tot uiting in convenanten of schriftelijk vastgelegde afspraken. De vereniging neemt deel aan activiteiten in de wijk, zoals activiteiten van de LEV groep of Stichting Jibb. Tevens ziet de vereniging kansen in mogelijkheden voor maatschappelijke stages, vrijwilligerskader en professionele begeleiding van specifieke doelgroepen als risicjongeren.

3. Vitalisering sportverenigingen

Niet alle verenigingen zullen momenteel voldoen aan de eisen die we stellen aan vitaliteit. Om dit te verbeteren kan de gemeente middelen inzetten om de vitaliteit van de vereniging te verbeteren.

3.1 Middelen:

- Verenigingsondersteuning: Onder verenigingsondersteuning wordt in de huidige sportnota 2008-2012 verstaan:
 - Het bevorderen van zelfredzaamheid van de vereniging door het aanbieden van, dan wel het bemiddelen in, de verruiming van kennis van het verenigingskader.
 - Het zijn van een wegwijzer bij vraagstukken van verenigingen en waar mogelijk nodig de helpende hand uitsteken
 - Het ondersteunen van verenigingen bij het streven naar versterking van de kwaliteit de vereniging
 - Het ondersteunen van verenigingen om te komen tot vormen van samenwerking of fusie met andere verenigingen gericht op het behouden/verkrijgen van een vitale sportinfrastructuur.
 - Stimuleren dat verenigingen, zeker als zij dezelfde tak van sport beoefenen, met elkaar hierover in overleg treden en waar nodig dit proces ondersteunen.

Door de realisatie van het sportservicepunt Helmond is een grotere efficiency bewerkstelligd in het uitoefenen van een loketfunctie, het ondersteunen van verenigingen en het organisatorisch integreren van sportende doelgroepen. Toch maken er nog weinig verenigingen gebruik van de mogelijkheden van het sportservicepunt en of de inzet van ondersteuning gecoördineerd vanuit de gemeente.

3.2 Sportstimulering

Voor de verenigingen bestaat er de mogelijkheid om sportstimuleringssubsidie aan te vragen bij de gemeente. Hierdoor hebben de verenigingen de mogelijkheid om nieuwe leden te werven en deel te nemen aan projecten die ervoor zorgen dat meer inwoners van Helmond kennis maken met de verschillende takken van sport die in Helmond beoefend worden.

3.3 Subsidie vitaliseringstraject vereniging

Het hebben van voldoende sporttechnisch kader is een van de grootste problemen voor sportverenigingen. Middels jeugdledensubsidie investeert de gemeente in sporttechnisch kader. Middels het organiseren van themabijeenkomsten over bijvoorbeeld het vrijwilligersbeleid, beleidsplan schrijven, sponsorplan opstellen worden verenigingen in staat gesteld om de organisatie van de vereniging te verbeteren. Wat er verder nodig is per vereniging is maatwerk. Dit maatwerk (vervolgacties) komen voort uit de gesprekken naar aanleiding van de quickscan die bij de vereniging wordt afgenomen.

3.4 Samenwerking / fusie

Een middel om te vitaliseren, waarvan de toepasbaarheid bij alle verenigingen zal worden onderzocht, is samenwerking of fusie. Zorgvuldig en goed voorbereide bundeling van krachten zal een verbetering bewerkstelligen van de financiële positie, het beschikbare kader en beschikbare faciliteiten. verbeteren. De gemeente zal sturen op fusietrajecten indien blijkt dat de vitaliteit niet voldoende kan worden gewaarborgd binnen de huidige vereniging.

3.5 Waarderingsubsidie vitale verenigingen

Verenigingen die vitaal zijn, worden in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan gemeentelijke projecten als de Nationale Sportweek, het huisvesten van het jaarlijkse schoolvoetbaltoernooi, deelname aan activiteiten georganiseerd via Stichting JIBB en landelijke projecten die een lokale invulling wensen. Tevens kunnen verenigingen die vitaal zijn en maatschappelijk betrokkenheid tonen een jaarlijkse waarderingssubsidie van € 500,- per jaar ontvangen. Dekking voor dit budget vindt plaats binnen de begroting sport. (post verenigingsondersteuning 656680)

4. Uitgangspunten

Er wordt uitsluitend geïnvesteerd in vitale verenigingen dan wel in trajecten die leiden tot vitale verenigingen. Het uitgangspunt bij het vitaliseren van de sportverenigingen is namelijk een zo efficiënt en effectief mogelijke besteding van de beperkt beschikbare gemeentelijke middelen. Dit betekent dat niet alle verenigingen meer kunnen rekenen op dezelfde vormen van ondersteuning en dat instandhouding van een vereniging geen doel is, wanneer een vereniging onvoldoende vitaal is om duurzaam te kunnen voortbestaan. Naast de vitalisering van de sportverenigingen individueel zal de vitaliteit per sporttak verbeterd worden. Initiatieven van verenigingen om samen een omnivereniging te vormen worden ondersteund door de gemeente. Nieuwe verenigingen worden gestimuleerd zich aan te sluiten bij bestaande verenigingen.

5. Proces

Hoe weten we welke verenigingen vitaal genoeg zijn? Momenteel kunnen verenigingen beoordeeld worden middels de IKSport-scan. Dit gebeurt op initiatief van de vereniging zelf en dus op vrijwillige basis. Bovendien is het een vrij uitgebreide en tijdrovende methode.

Om goed inzicht te krijgen in de vitaliteit van de sportvereniging zal direct na besluitvorming van de strategische sportnota een onderzoek onder de verenigingen uitgevoerd worden. Door een soort digitale quick-scan te ontwikkelen zou het mogelijk kunnen zijn om snel te beoordelen of een vereniging vitaal of niet vitaal is en op welke wijze de vereniging ondersteund wordt. Uit deze scan komt naar voren welke verenigingen het predicaat vitale vereniging hebben. Is uit de scan naar voren gekomen dat de vereniging nog niet vitaal genoeg is, wordt de vereniging zelf verantwoordelijk geacht om een vitaliseringstraject aan te gaan. De gemeente legt het de vereniging niet op, maar ondersteunt de vereniging middels maatwerk.

Wanneer dient een sportvereniging vitaal te zijn? Gestreefd wordt dat verenigingen die door de gemeente ondersteund worden na drie jaar vitaal genoeg zijn. Verenigingen waarvan de verwachting is dat ze geen moeite willen doen om vitaal genoeg te worden, zullen niet meer financieel ondersteund worden middels (indirecte) subsidies.